

ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНИ СТУДЕНТАМИ-ВЕТЕРИНАРАМИ

О.Ю. Балалаєва, старший викладач

Стаття присвячена дослідженню домінуючих мотивів у вивченні латинської мови студентами-ветеринарами. Наведено кількісний і якісний аналіз експериментальних даних, отриманих у результаті анкетування студентів першого курсу факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України, проведеного з метою виявлення спрямованості навчальної мотивації при вивченні дисципліни «Латинська мова».

Мотивація навчальної діяльності, латинська мова, ветеринарна медицина.

Постановка проблеми. Дисципліна «Латинська мова» є невід'ємною складовою підготовки фахівців ОКР «бакалавр» напряму 6.110101 «Ветеринарна медицина». Латина вивчається або паралельно з фаховими дисциплінами, або передує їм, слугуючи інструментально-понятійною базою для них та закладаючи основи для подальшого свідомого сприйняття ветеринарної термінології у рідній та сучасних іноземних мовах.

Усвідомлення студентами-першокурсниками важливості вивчення латинської мови, перспективи її застосування, зв'язку з фаховими дисциплінами є потужним чинником ефективності засвоєння складної термінологічної лексики, сприяє формуванню професійно-термінологічної компетентності майбутнього лікаря-ветеринара.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Нечисленні педагогічні дослідження навчання латини в аграрних ВНЗ стосуються, в основному, методики викладання цієї мови на різних факультетах. Побіжно торкається теми викладання латини на факультеті ветеринарної медицини Л. Вікторова, досліджуючи проблему формування професійно-термінологічної компетентності студентів аграрних ВНЗ у фаховій підготовці [2]. Питанням навчання латини студентів-аграрників присвячена низка статей І. Вакулик [1]. Мотиваційні аспекти вивчення дисципліни «Латинська мова» студентами факультету ветеринарної медицини не були предметом окремого дослідження і у даній науковій розвідці порушуються вперше. Дослідження ґрунтується на загальнотеоретичних положеннях навчальної мотивації, розроблених у працях В. Давидова, Д. Ельконіна, О. Леонтьєва, А. Маркової, А. Реана, С.Рубінштейна, Т. Ільїної, В. Якуніна та ін.

Мета статті – дослідити мотиви вивчення латинської мови студентами-ветеринарами, виявити спрямованість навчальної мотивації та рівень внутрішньої мотивації при вивченні відповідної дисципліни.

Виклад основного матеріалу. З метою діагностики спрямованості мотивації при вивченні дисципліни «Латинська мова» у 2013-2014 навчальному році проведено анкетування студентів першого курсу факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України (в якості основного діагностичного інструментарію обрано методичку Т. Дубовицької [3], значною мірою модифіковану та адаптовану до умов чинного педагогічного експерименту).

Всього в опитуванні взяло участь 230 студентів, яким було запропоновано висловити своє ставлення до 20 тверджень:

1. Вважаю, що вивчення латини є обов'язковим на першому курсі будь-якого факультету медичного профілю.
2. Вважаю, що немає необхідності в окремій дисципліні «Латинська мова», оскільки термінологія вивчається і на заняттях із профільних дисциплін.
3. Латинська мова необхідна для моєї майбутньої професійної діяльності.
4. Не бачу перспективи вивчення мертвої мови, у практичній діяльності вона мені не знадобиться.
5. Ця дисципліна мені цікава, і я хочу знати з неї якомога більше.
6. Навчальні завдання з даної дисципліни мені нецікаві; я їх виконую, бо цього вимагає викладач.
7. У вивченні даної дисципліни мені достатньо тих знань, які я отримую на заняттях.
8. Для мене головним стимулом вивчення латинської мови є бажання гарно скласти сесію і отримувати стипендію.
9. Вважаю, що теоретичні питання з даної дисципліни можна було б не вивчати.
10. Труднощі, що виникають при вивченні цієї дисципліни, роблять її для мене ще більш захоплюючою.
11. Самостійно виконую всі завдання, не люблю, коли мені підказують і допомагають.
12. Можу виконувати завдання самостійно, але мені доводиться змушувати себе це робити.
13. По можливості намагаюся списати у колег або прошу інших виконати завдання за мене.
14. Коли я не розумію матеріал на занятті, я навіть не намагаюся опанувати його самостійно.
15. Мене засмучує, коли я недостатньо підготувався до заняття або пропустив його.
16. Якби у мене була можливість обирати дисципліни для вивчення, я обрав б «Латинську мову».

17. Мені не важливо, яку дисципліну вивчати, я прагну бути кращим у навчанні серед однокурсників.

18. Я читаю додаткову літературу, щоб краще розумітися на навчальному матеріалі з даної дисципліни.

19. Часто я не розумію пояснень викладача, і соромлюся зізнатися, хоча й прагну знати з цієї дисципліни якомога більше.

20. Додаткові роз'яснення складних прикладів, можливо, підвищили б мій інтерес до цієї дисципліни.

Кількісний аналіз співвіднесення позитивних і негативних відповідей на ці питання представлений на рис. 1.

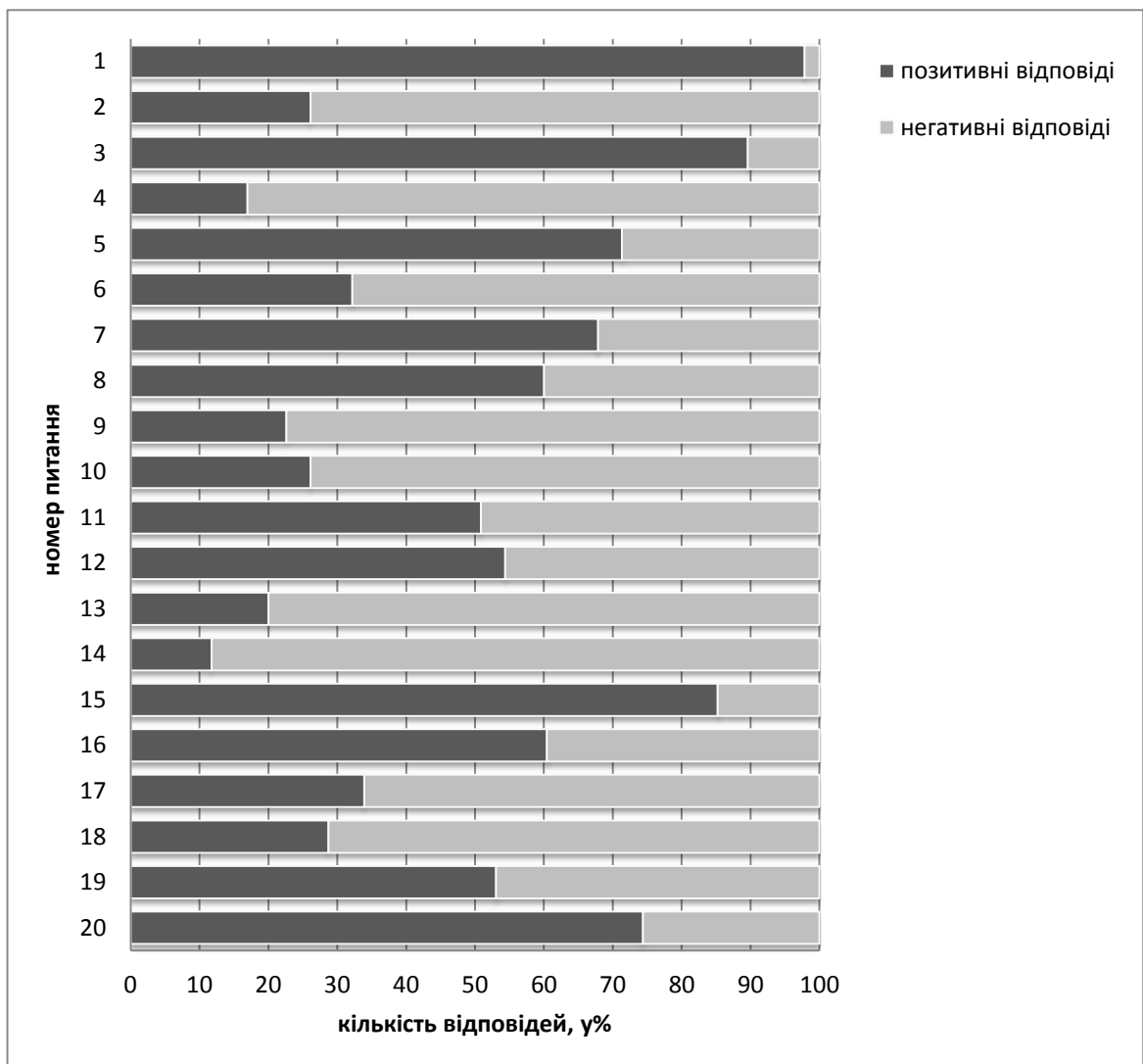

Рис. 1. Розподіл позитивних і негативних відповідей на питання анкети «Діагностика спрямованості мотивації при вивченні латинської мови»

Проведемо якісний аналіз отриманих даних. Абсолютна більшість студентів (97,83%) вважають обов'язковим вивчення латини на першому курсі будь-якого факультету медичного профілю. Дещо менший відсоток опитаних (73,91%) вбачають необхідність в окремій дисципліні

«Латинська мова», а 71,3% – виявляють зацікавленість у ній. Проте 26,09% студентів вважають, що латинську термінологію можна опанувати на заняттях із профільних дисциплін, а 16,96% – взагалі не бачать перспективи у вивченні мертвої мови, ставлять під сумнів її практичну значущість.

Розподіл думок свідчить на користь усвідомлення респондентами ролі латини у формуванні професійної компетентності лікаря-ветеринара. Однак мотиви її вивчення є різними: 89,57% студентів визнають, що латина необхідна їм для майбутньої професійної діяльності; разом з тим 60% зізнаються, що головним стимулом вивчення латини для них є бажання гарно скласти сесію й отримувати стипендію, а для 33,91% – це прагнення бути кращим у навчанні серед однокурсників, при цьому, яку саме дисципліну вивчати – їм не важливо. Отже, досить великий відсоток респондентів керується при вивченні латини зовнішніми стимулами (матеріальними, мотивами самоствердження у колективі тощо). Загальна картина співвіднесення кількості студентів за спрямованістю навчальної мотивації вивчення латинської мови зображена на рис. 2.

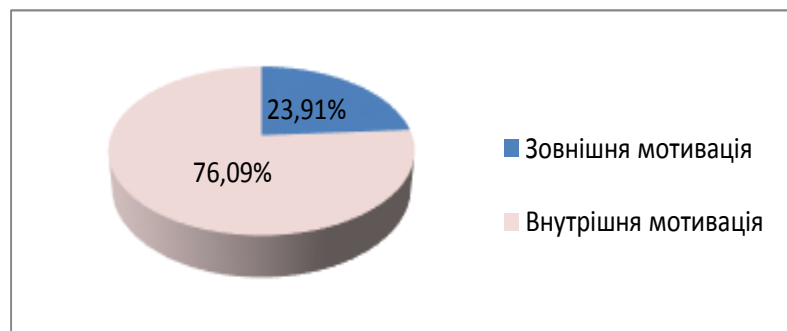

Рис. 2. Діаграма розподілу спрямованості мотивації вивчення дисципліни «Латинська мова» серед студентів ветеринарного факультету.

Досить цікавою виявляється розбіжність у розумінні об'єктивної необхідності вивчення латинської мови (97,83%) і суб'єктивного ставлення до відповідної дисципліни, адже лише 60,43% обрали б її, за умови можливості вибору.

Такий розрив може бути пов'язаний із складністю самої дисципліни, зумовленою як її абсолютною новизною, так і специфікою предмету, що має інтеграційну природу (крім вивчення основ нової іноземної мови, ознайомлення з її граматичною системою, студент повинен опанувати і фахову термінологію різних підсистем: анатоμο-гістологічну, фармацевтичну, клінічну). Усвідомлення необхідності і прагнення вивчати латину стикається у першокурсника з труднощами навчального матеріалу, що часто знижує інтерес до предмету. Так лише 26,09% студентів заявили, що труднощі, роблять для них цю дисципліну ще більш захоплюючою, відповідно для 73,91% першокурсників такі труднощі не є позитивним стимулом, а відвертають від вивчення латини.

Щодо навчальних завдань, то лише половина опитаних студентів (50,87%) виконує їх самостійно; 54,35% визнали, що можуть виконувати їх самостійно, але змушують себе це робити; 32,17% студентів зізнаються, що завдання з даної дисципліни їм нецікаві і виконуються лише за вимогою викладача, а 20% – взагалі намагаються списати їх у колег або просять інших виконати їх за себе (зазначимо, що майже такий відсоток респондентів – 22,61% – вважають, що теоретичні питання з даної дисципліни можна було б і не вивчати).

Незважаючи на те, що 71,3% студентів заявили, що ця дисципліна їм цікава, і вони хочуть знати з неї якомога більше, для переважної більшості (67,83%) достатньо тих знань, які вони отримують на заняттях і лише 28,7% читає додаткову літературу з латинської мови.

Зазначимо, що на емоційному рівні явно вираженого негативного ставлення і відчуження від даної дисципліни не простежується: лише 14,78% байдуже ставляться до занять, а 85,22% студентів засмучує власна недостатня підготовка до заняття або його пропуск.

Загальний підрахунок даних опитувальника проводився відповідно до ключа, за кожний збіг з яким нараховувалися бали, сума яких свідчила про показники спрямованості навчальної мотивації. На основі сумарні балів було виявлено рівні внутрішньої мотивації: низький (0 – 5 балів), середній (6 – 14), високий (15 – 20), співвіднесення яких представлено на рис. 3.

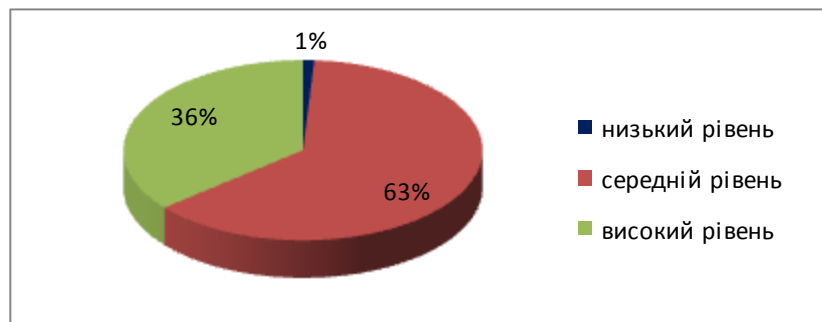

Рис. 3. Діаграма розподілу спрямованості мотивації вивчення дисципліни «Латинська мова» серед студентів ветеринарного факультету

Відповідно за групами показники розподілилися таким чином (рис. 3.7):

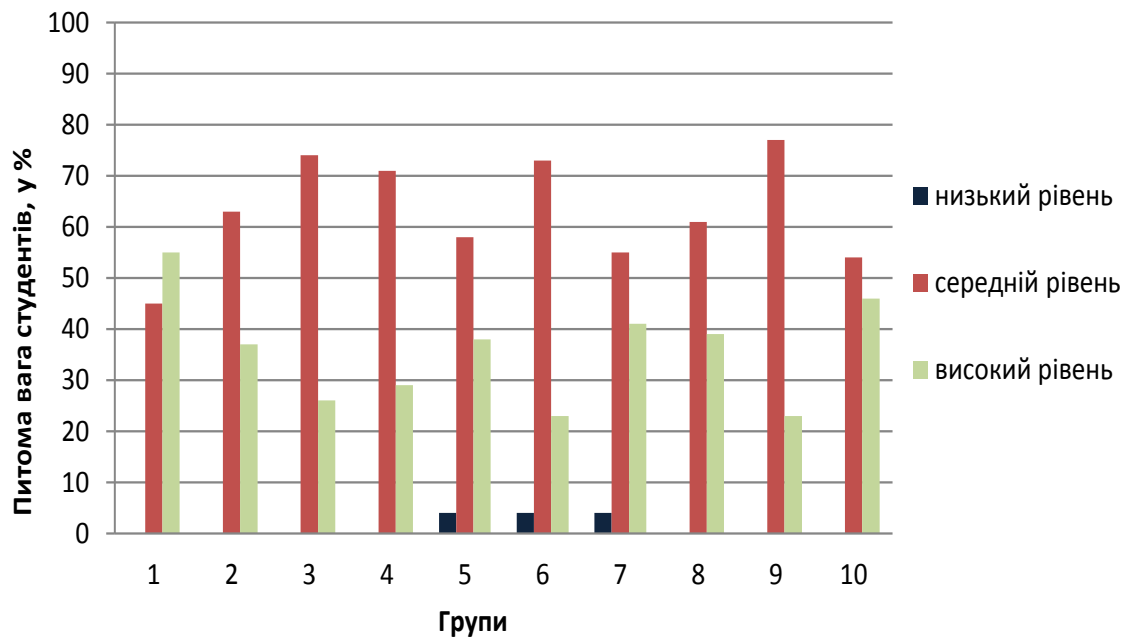

Рис. 4. Рівні мотивації вивчення дисципліни «Латинська мова» серед студентів 1-10 груп першого курсу факультету ветеринарної медицини

Висновки. Аналіз даних свідчить про те, що серед студентів першого курсу факультету ветеринарної медицини при вивченні латинської мови домінує середній рівень внутрішньої мотивації. При досить високому рівні усвідомлення необхідності вивчення латини, середні показники навчальної мотивації зумовлені факторами як об'єктивними (складність самого предмету, відносно невелика кількість аудиторних годин), так і суб'єктивними (пасивність, уникнення труднощів тощо).

Пригнічують мотивацію студента і деякі інші чинники, зокрема більше половини студентів (53,04%) зізнаються, що часто не розуміють пояснень викладача і просто соромляться перепитувати незрозуміле. При цьому дві третини опитаних (74,35%) підтвердили, що додаткові роз'яснення складних прикладів, можливо, підвищили б їх інтерес до цієї дисципліни.

Аналіз даних дослідження підтвердив необхідність пошуку конструктивних ідей для оптимізації навчання латинської мови, одним із шляхів якої може бути модернізація традиційних засобів навчання. Як демонструють результати анкетування, нівелювати деякі об'єктивні і суб'єктивні стримуючі фактори розвитку мотивації потенційно могли б нові засоби навчання, які б частково приймали на себе функції викладача, не обмежували б студента у часі, необхідному для розуміння навчального матеріалу, містили б більшу кількість роз'яснень конкретних прикладів.

Список літератури

1. Вікторова Л. В. Формування професійно-термінологічної компетентності студентів вищих аграрних навчальних закладів у фаховій

підготовці : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. В. Вікторова. – Чернігів, 2009. – 20 с.

2. Вакулик И. И. Теоретико-методологические основы изучения латинского языка в системе профессиональной подготовки аграриев / И. И. Вакулик // Сучасні проблеми науки та освіти : матеріали Міжнар. міждисциплінарної наук.-практ. конф. (Харків, 29 квітня – 09 травня 2011 р.) / Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – С. 209-210.

3. Дубовицкая Т.Д. Методика диагностики направленности учебной мотивации / Т.Д. Дубовицкая // Психологическая наука и образование. 2002. – №2. – С.42-45.

Статья посвящена исследованию доминирующих мотивов в изучении латинского языка студентами-ветеринарами. Приведены количественный и качественный анализ экспериментальных данных, полученных в результате анкетирования студентов первого курса факультета ветеринарной медицины Национального университета биоресурсов и природопользования Украины, проведенного с целью выявления направленности учебной мотивации при изучении дисциплины «Латинский язык».

Мотивация учебной деятельности, латинский язык, ветеринарная медицина.

The issue of teaching Latin at the departments of Veterinary Medicine in Ukrainian agrarian higher educational institutions has not been the subject for special scientific research. The article investigates the dominant motives of learning Latin by veterinary students. Quantitative and qualitative analysis of the experimental data obtained as a result of a questionnaire survey of first-year students of the Department of Veterinary Medicine (National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, 2013-2014) are given. Analysis of the data shows that average level of intrinsic motivation dominates among veterinary students in the in the study of the discipline «Latin language». At sufficiently high level of awareness of the necessity of study Latin, average educational motivation caused by both objective factors (complexity of the subject, a relatively small amount of classroom hours) and subjective (passivity, avoiding difficulties, etc.).

Motivation of learning activities, the Latin language, veterinary medicine.